

Гранти як одна із форм залучення соціальних інвестицій в умовах повоєнного відновлення економіки

Повномасштабна військова агресія росії проти України спричинила не лише колосальні руйнування інфраструктури, але й завдала глибоких соціальних травм, що стали безпрецедентним викликом для стійкості держави та суспільства. Процес майбутнього повоєнного відновлення вимагатиме не просто відбудови зруйнованих об'єктів, а й комплексного підходу, в центрі якого стоїть людина та відновлення соціального та людського капіталу. В таких умовах класичні моделі економічного зростання, орієнтовані переважно на промислові та інфраструктурні проекти, є недостатніми. На перший план виходить концепція соціальних інвестицій – цільових вкладень у вирішення гострих суспільних проблем, розвиток людського потенціалу та зміцнення соціальної згуртованості.

В цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження інструментів залучення таких інвестицій. Однією з найбільш гнучких та ефективних форм фінансування соціально значущих ініціатив є гранти. Гранти як форма соціальних інвестицій – це цільові безповоротні надходження фінансових ресурсів від вітчизняних чи міжнародних донорів, які спрямовані на реалізацію проектів, що створюють довгостроковий соціально-економічний ефект.[1] На відміну від кредитів чи прямих державних субсидій, грантова підтримка дозволяє оперативно спрямовувати ресурси на проекти, що реалізуються громадським сектором, локальними ініціативами та соціальними підприємцями – тими, які часто найкраще розуміють потреби місцевих громад. Гранти стимулюють інновації, підтримують вразливі верстви населення та сприяють розбудові дієздатного громадянського суспільства, що є фундаментом стійкої демократії та успішної відбудови.

Перспективи залучення грантових коштів для післявоєнного відновлення України є значними та багатообіцяючими. Міжнародна спільнота демонструє безпрецедентний рівень солідарності, що виражається у створенні спеціалізованих фондів, програм та наданні прямої фінансової допомоги. Однак успішне залучення цих ресурсів вимагатиме від українських громад, бізнесу та громадських організацій високого рівня прозорості, спроможності та стратегічного планування.

Фінансування надходить через різні канали, орієнтовані на різні типи отримувачів – від урядового рівня до невеликих громадських організацій.

Незважаючи на значні обсяги доступного фінансування, процес його залучення є конкурентним і вимагає ретельної підготовки. Якісна підготовка проектних заявок – проекти повинні мати чітку мету, реалістичний бюджет, вимірювані результати та відповідати пріоритетам донора. Спроможність та прозорість – компанія, яка планує залучати грант повинна продемонструвати здатність управляти проектом та фінансами, тобто мати гарно налагоджений бухгалтерський облік. Наявність прозорої звітності та нульова толерантність до корупції є абсолютною вимогою. Партнерство – створення консорціумів між місцевою владою, бізнесом та громадськими організаціями значно підвищує шанси на успіх. Активний моніторинг можливостей – необхідно постійно відслідковувати оголошення про конкурси на спеціалізованих платформах (наприклад, ГУРТ [2], Громадський Простір[3]), сайтах донорів (ПРООН, USAID) та урядових порталах.

Основними виклики при залученні грантів є: конкуренція – кількість заявок буде надзвичайно високою; бюрократія – процедури подання та звітності можуть бути складними; нестача досвіду – багато громад та організацій ще не мають достатнього досвіду в написанні грантових заявок та управлінні міжнародними проектами. Розвиток цієї спроможності є критично важливим; а також координація – ефективний розподіл допомоги та уникнення дублювання зусиль вимагатиме тісної координації між донорами та українськими партнерами на всіх рівнях.

Залучення грантів у процесі повоєнного відновлення – це найефективніша форма соціальних інвестицій, яка дозволяє Україні не просто «відбудуватися», а й «перезавантажитися». Вона забезпечує одночасне вирішення трьох завдань: швидке відновлення економічної активності, стимулювання системних реформ та розбудову стійкого, інноваційного й інклюзивного суспільства, готового до майбутніх викликів.

Список використаної літератури:

1. Грант: керівництво до дії: посібник / Ващук О., Торбас О., Лемещенко-Лагода В., Сімахова А., Мандич О. За заг. ред. Лемещенко-Лагода В., Сухих А.; Рада молодих учених при МОН. –Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2024 – 114 с.
2. Ресурсний центр ГУРТ. .: Ресурсний центр ГУРТ. URL: <https://gurt.org.ua/>
Громадський Простір. Усе для третього сектору в одному порталі. URL: <https://www.prostir.ua/>